

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 634
Ημερομ. Κατάθεσης: 1/11/2022

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ Α΄ ΑΘΗΝΩΝ

27 Οκτωβρίου 2022

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς: Την Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, κ. Νίκη Κεραμέως.

Τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, κ. Κωστή Χατζηδάκη.

Θέμα: «Πολλαπλά εμπόδια και εκτεταμένος κοινωνικός αποκλεισμός για τους Νέους με Αναπηρία.»

Κυρία και κύριε Υπουργοί,

Το 12ο Δελτίο Στατιστικής Πληροφόρησης του Παρατηρητηρίου Θεμάτων Αναπηρίας επικεντρώνεται στους Νέους με Αναπηρία, στις συνθήκες διαβίωσής τους στην Ελλάδα και στο επίπεδο πρόσβασής τους σε θεμελιώδη δικαιώματα. Παρά τα όσα θετικά βήματα έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια, μετά την κύρωση της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των ανθρώπων με αναπηρία, οι νέοι με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις αντιμετωπίζουν πολλαπλά εμπόδια και εκτεταμένο κοινωνικό αποκλεισμό σε όλα τα πεδία της κοινωνίας: Αποκλεισμός ο οποίος εντάθηκε δραματικά με την πανδημική κρίση. Η πανδημία έφερε πρόσθετα εμπόδια, δυσχεραίνοντας περισσότερο την πρόσβαση των νέων με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις σε βασικά αγαθά, όπως της υγείας, της εκπαίδευσης και της εργασίας, επιτείνοντας δραματικά την κοινωνική τους απομόνωση και επιβαρύνοντας σοβαρά την ψυχική τους υγεία.

Ακολουθώς παρατίθεται αναλυτικά το δελτίο τύπου, όπως δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία.

Νέοι με αναπηρία στην Ελλάδα: Στο περιθώριο, φτωχοί και μόνοι

Μόνο το 10% των νέων με σοβαρή αναπηρία είναι ενταγμένοι στην εργασία. Το 71,4% των νέων με σοβαρή αναπηρία και ηλικία 25-34 ετών δεν έχει εργαστεί ποτέ.

Το 46% των νέων με σοβαρή αναπηρία ως 34 ετών δεν έχει ολοκληρώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση. Μόνο το 13% των νέων με σοβαρή αναπηρία 30 έως 34 ετών είναι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ πανεπιστημιακό τίτλο διαθέτει το 45% των νέων χωρίς αναπηρία.

Το 40,5% των νέων με σοβαρή αναπηρία ηλικίας 16-24 ετών και το 64,4% ηλικίας 25-34 ετών, ζουν σε συνθήκες φτώχειας ή/και κοινωνικού αποκλεισμού.

Μόνο το 22,5% των νέων με σοβαρή αναπηρία δαπανά ένα μικρό χρηματικό ποσό σε εβδομαδιαία θάση για να καλύψει προσωπικές του ανάγκες, ενώ οι νέοι χωρίς αναπηρία απολαμβάνουν αυτή τη δυνατότητα σε ποσοστό 58,1%. Μόνο το 25% των νέων με αναπηρία δηλώνουν τακτική συμμετοχή σε δραστηριότητες αναψυχής.

6 στους 10 νέους με αναπηρία, ηλικίας 16-24 ετών και 5 στους 10 ηλικίας 25-34 ετών έχουν αισθανθεί κατά τη διάρκεια των τελευταίων 6 μηνών ή και περισσότερο, άδικη μεταχείριση σε κάποιο τομέα της ζωής τους, ότι δεν έχουν, για παράδειγμα, ίσες ευκαιρίες με άλλα άτομα του περιβάλλοντός τους ή ότι βιώνουν κάποιας μορφής αποκλεισμό λόγω των περιορισμών ή των δυσκολιών της υγείας τους.

Στο 12ο Δελτίο Στατιστικής Πληροφόρησης το Παρατηρητήριο Θεμάτων Αναπηρίας επικεντρώνεται στους νέους με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις, στις συνθήκες διαβίωσής τους στην Ελλάδα και στο επίπεδο πρόσθασής τους σε θεμελιώδη δικαιώματα. Παρά τα όσα θετικά βήματα έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια, μετά την κύρωση της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, οι νέοι με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις αντιμετωπίζουν πολλαπλά εμπόδια και εκτεταμένο κοινωνικό αποκλεισμό σε όλα τα πεδία της κοινωνίας: Αποκλεισμός ο οποίος εντάθηκε δραματικά με την πανδημική κρίση.

Σε μια συγκυρία που τα ζητήματα των νέων ιεραρχούνται ψηλά και στην ατζέντα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, που ανακήρυξε το 2022 ως «Ευρωπαϊκό Έτος Νεολαίας», αλλά και σε μια συνθήκη, αυτή της πανδημικής κρίσης, που πλήττει δυσανάλογα τη νέα γενιά και ιδίως τους νέους με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις, το Παρατηρητήριο της Ε.Σ.Α.μεΑ. δημοσιεύει για πρώτη φορά στην Ελλάδα δείκτες αναφορικά με τους νέους με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις, αξιοποιώντας τα πρωτογενή δεδομένα της Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών έτους 2020.

Οι δείκτες αυτοί φανερώνουν δυστυχώς ότι οι νέοι με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις ζουν αποκλεισμένοι από την δυνατότητα αξιοπρεπούς διαβίωσης αλλά και στερούμενοι βασικών αναγκών κοινωνικής συναναστροφής και ψυχαγωγίας, βιώνοντας μια ζωή χωρίς δυνατότητα αυτονομίας και αυτοκαθορισμού, σε συνθήκες που ουσιαστικά αποτρέπουν την μετάβαση στον κύκλο ζωής της ενηλικίωσης.

Παρότι η φτώχεια αποτελεί βασικό παράγοντα στον κοινωνικό αποκλεισμό των νέων με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις, δεν είναι η μοναδική αιτία που συντελεί σε αυτή τη συνθήκη. Η περιορισμένη αυτονομία και συμμετοχή των νέων με αναπηρία στην κοινωνική ζωή αποτελεί επίσης απόρροια των σημαντικών εμποδίων προσβασιμότητας που αντιμετωπίζουν σε όλο το φάσμα των υπηρεσιών και αγαθών (για παράδειγμα σε πολιτιστικά αγαθά όπως βιβλία, θέατρα, κινηματογράφοι κ.α.), αλλά συνδέεται στενά και με τις κοινωνικές προκαταλήψεις και τα αρνητικά στερεότυπα που εξακολουθούν να υφίστανται στην ελληνική κοινωνία, θέτοντας τους νέους με αναπηρία σε περιθωριακή θέση ή και σε μόνιμο καθεστώς κηδεμονίας από το οικογενειακό περιβάλλον.

Κυρίαρχο ρόλο στην αναπαραγωγή αλλά και στην αλλαγή αυτής της αρνητικής κουλτούρας κατέχει το εκπαιδευτικό σύστημα το οποίο, παρά τις όποιες εξελίξεις στο πλαίσιο της ενταξιακής εκπαίδευσης, δεν έχει τελικά μετασχηματιστεί σε ένα ουσιαστικά συμπεριληπτικό σύστημα που να προωθεί την ισότιμη ένταξη και την ανεξάρτητη διαβίωση των νέων με αναπηρία στην κοινωνία. Η πανδημία έφερε πρόσθετα εμπόδια, δυσχεραίνοντας περισσότερο την πρόσβαση των νέων με

αναπηρία και χρόνιες παθήσεις σε βασικά αγαθά, όπως της υγείας, της εκπαίδευσης και της εργασίας, επιτείνοντας δραματικά την κοινωνική τους απομόνωση και επιβαρύνοντας σοβαρά την ψυχική τους υγεία.

Είναι λοιπόν επιτακτική η ανάγκη συμπερίληψης της διάστασης της αναπηρίας σε όλους τους τομείς που αφορούν στη νεολαία, δεδομένου ότι οι νέοι με αναπηρία αντιμετωπίζουν τα υψηλότερα επίπεδα διακρίσεων αλλά και πρόσθετων εμποδίων στους περισσότερους τομείς της κοινωνίας. Ταυτόχρονα, απαιτούνται άμεσα στοχευμένες πολιτικές και δράσεις, μεταξύ των οποίων, προγράμματα κοινωνικής στήριξης και προσωπικής ενδυνάμωσης, δομές και υπηρεσίες ανεξάρτητης διαβίωσης και εκπαίδευσης σε δεξιότητες που ενισχύουν την αυτονομία, προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης και ένταξης στην απασχόληση, νομοθετικές ρυθμίσεις όπως η άμεση κατάργηση του ρατσιστικού όρου «ανίκανος για εργασία» στα πιστοποιητικά αναπηρίας των ΚΕΠΑ, προγράμματα προώθησης της συμμετοχής των νέων με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις στον πολιτισμό, τον αθλητισμό και την ψυχαγωγία, προγράμματα για την ομαλή μετάβαση των παιδιών και των νέων με αναπηρία στις εκπαιδευτικές βαθμίδες αλλά και από την εκπαίδευση στην εργασία.

Ένα τέτοιο στοχευμένο πρόγραμμα υλοποιείται αυτό το διάστημα από την Ε.Σ.Α.μεΑ. η οποία επιδιώκει να στηρίζει και έμπρακτα τους νέους με αναπηρία στη χώρα. Ειδικότερα η Ε.Σ.Α.μεΑ. είναι στην ευχάριστη θέση να υλοποιεί επιδοτούμενο Πρόγραμμα Κατάρτισης για 3.000 Νέους/Νέες με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις σε όλη την επικράτεια, ένα πρόγραμμα που επικεντρώνεται στην απόκτηση σύγχρονων και πιστοποιημένων δεξιοτήτων σε δυναμικούς κλάδους της οικονομίας.

Δεδομένου και του δημογραφικού προβλήματος της χώρας, η επικέντρωση των πολιτικών κοινωνικής ένταξης στη νέα γενιά και ειδικότερα στις κατηγορίες των ευάλωτων ομάδων, πρέπει να αποτελέσει προτεραιότητα στη διαμόρφωση των κοινωνικών πολιτικών.

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. διεκδικεί σταθερά περισσότερες ευκαιρίες και προοπτικές για τους νέους με αναπηρία ώστε να μπορούν να απολαμβάνουν ισότιμα τα δικαιώματα τους και να αναπτύσσουν πλήρως το δυναμικό τους, συμμετέχοντας και συμβάλλοντας ενεργά στην κοινωνία.”

Κατόπιν των ανωτέρω ερωτώνται οι κ.κ. Υπουργοί:

- Προτίθεστε να προβείτε άμεσα στην κατάρτιση και πραγματοποίηση στοχευμένων πολιτικών και δράσεων όπως είναι: α. τα προγράμματα κοινωνικής στήριξης και προσωπικής ενδυνάμωσης, β. η ανάπτυξη δομών και υπηρεσιών ανεξάρτητης διαβίωσης και εκπαίδευσης σε δεξιότητες που ενισχύουν την αυτονομία, γ. τα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης και ένταξης στην απασχόληση, δ. νομοθετικές ρυθμίσεις όπως η άμεση κατάργηση του ρατσιστικού όρου «ανίκανος για εργασία» στα πιστοποιητικά αναπηρίας των ΚΕΠΑ, ε. προγράμματα προώθησης της συμμετοχής των νέων με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις στον πολιτισμό, τον αθλητισμό και την ψυχαγωγία, στ. προγράμματα για την ομαλή μετάβαση των παιδιών

και των νέων με αναπηρία στις εκπαιδευτικές βαθμίδες και από την εκπαίδευση στην εργασία;

Η ερωτώσα Βουλευτής

Αγγελική Αδαμοπούλου
Ανεξάρτητη Βουλευτής Α΄ Αθηνών